

ȘCOALA NOUĂ

Revista pedagogică a corpului didactic primar din jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Inserțiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

Sub conducerea unui
comitet de redacție.

Abonament:

Pe an . . . . . Lei 80
Pe 1/2 an . . . . . Lei 40
Redacția și Administrația la biroul
Revizoratului.

DUMNEZEU ÎN ȘCOALĂ.*)

S'a crezut în ultimul timp că Dumnezeu a murit sub călcâiul oamenilor de știință. „Nu, nu mai este Dumnezeu, ci numai *mintea omencască!*” -iată glasul celor ce cred că mintea lor știe totul în univers. A trebuit să vină adevărații oameni de știință, cari nu au cugetat cu cartea în mână, cari nu au repetat ceace au spus alții. Acești cugetători de mână întâia au arătat că omul cu cât învață mai mult, cu atât vede că știe mai puțin. Numai prostul mai crede că el știe totul. Omul cu adevărat cugetător și sănătos la cap nu se închide în știința sa, ci caută mereu mai departe și dă peste drumuri neumbrate, peste minuni pe care ochii prostului nici nu le visa. Și cu cât minunile sunt mai mari, cu atât mai mare este credința învățatului că vor fi minuni pe care niciodată nu le-om putea ajunge.

Iar dacă învățații cei mari, când se folosesc bine de mintea lor, ajung tot la Dumnezeu, nu ne-am face oare de răs, noi aceștia de a doua și a treia mână, care îngânăm câteva vorbe, învățate de alții și cari căutăm să alungăm cu ele pe Dumnezeu din ceruri și dintre noi.

E lucru hotărât azi, că toți acei ce au crezut în puterea lor de alungare a lui Dumnezeu, au fost oameni bolnavi la cap.

Invățătorului, mai mult ca oricui, i-se cade să fie sănătos la minte și să împrăști sănătatea minții sale în satul său. Invățătorul este dator, pentru binele neamului și al omenirii, să scotă din școala sa oameni, cari să aibă un Dumnezeu. Căci oamenii fără nici un Dumnezeu sunt primejdia și a neamului și a omenirii. Toată puterea unui neam ca și a unui om, stă în câtă credință are neamul acela și omul acela. Deschideți cărțile trecutului omenesc și vă veți convinge de acest adevăr. Rând pe rând neamurile au căzut odată cu credința lor și au fost cucărite de altele pline de credință.

Școala e datoare să ne dea lumină, dar să fim cu mare băgare de seamă ca această lumină să nu

*) Publicăm cu plăcere acest articol al dlui director *Bota* care face dovada, că în școlile statului, pregătitoare de învățători, se pune mare pond pe religie, după cum și revizorul nostru poartă grijă, ca în școlile primare de stat să se sădească credința în Dumnezeu.

orbească. Ne trebuie *lumina caldă* nu lumina rece; lumina în care să se vadă sănătatea minții noastre, iar nu nebulia prostului.

Dacă învățătorii timpului nostru vor înțelege că Dumnezeu, pe care îl vor sădi adânc în capul copiilor, este puterea neamului nostru; dacă ei vor readuce credința la sate să fie încredințați că au construit cea mai puternică cetate a sufletului românesc.

Peste Nistru, se prăpădește un neam întreg de oameni, tocmai fiindcă s'au găsit câțiva bolnavi la cap, cari au strigat mulțimei, că Dumnezeu — a murit. Dar nu au pus nimic în locul acestui Dumnezeu, nici măcar un alt Dumnezeu. Astfel că Rusia s'a găsit la un moment dat cu oameni fără niciun Dumnezeu; cu oameni cari nu mai credeau în nimic. Ei bine, Rusia nu se va putea ridica, decât atunci când Dumnezeu se va coborâ în sufletele fiilor săi. *Căci a avea pe Dumnezeu în capul tău, înseamnă a fi un om cuminte.* Iar neamul, cași omenirea, are nevoie de omeni cumiți nu de proști, cari nu știu să se folosească de mintea lor.

În timpurile în care trăim, fiecare se crede puțin Dumnezeu, fiecare se crede că el e chemat să îndrepte lucrurile, dar toți le încurcă mai rău. Invățătorii să știe că au secretul puterii în mână, *dacă vor ști să păstreze în satele lor credința și dacă vor scoate din școlile lor oameni cu Dumnezeu.*

Studiile din urmă de psihologie au stabilit că la baza voinței stă credința, că nimeni nu voește mai puternic, decât credinciosul. Așa că deprinzând pe copil să creadă, nu numai că veți face din el un om sănăt s la cap, dar și un om de voință. Nu vom mai avea nenorocirea să privim la generația viitoare, ca la corabie, fără cârmă, fără direcție, bătută ca o frunză de vântul soartei. Nu vom mai avea desnădăjduiți la vârsta de 14 ani, copii cari nu cred în nimic: *nenorocirea neamului nostru.* Vedem în fața noastră multă carte, copii deștepți și cari au întrecut însuși pe strămoșii lor; dar cu toate acestea ei nu sunt legați de nimic, fiindcă le lipsește credința. Aduceți pe Dumnezeu în școală și la sate și atunci învățătura

voastră va da roade bune. Întâiu Dumnezeu și apoi lumină, căci numai așa veți fi asigurați că nu-i va orbi. *Cartea să meargă mână în mână cu credința*; aceste două lucruri, bine cumpănite, ne vor da sănătatea sufletească.

Din nenorocire însă bietul învățător are de înșănătoșit nu numai pe copilașii încredințați lui, ci și pe părinți. Căci zadarnic va sădi el pe Dumnezeu în capul copilului, când îndată ce ajunge acasă, credința îi este alungată de părinții săi. Tatăl injură pe Dumnezeu, ca și cum ar bea un pahar de apă; rînd pe rînd cele bisericesti trec prin pomelnicul sudălmilor sale; mama s'a obicinuit cu acestea și nu rareori o auzi și pe ea dacă nu injurînd, dar blestemînd. Și dacă se duc la biserică se duc ca să nu-i rădă satul; și toți, aproape toți, se duc la biserică, se închină, se spovedesc, mai mult de datorie, de rușine, decât fiindcă ar crede. Poate și aceasta ar fi de ajuns, dacă nu ar fi sate de unde a fugit și rușinea și tot!

Cum vrîți ca bietul copil să creadă, când tot satul și casa și biserică sunt pline de necredință! Cum crede cineva că cu o lecție de religie învățată ca orice lecție pe din afară se poate sădi Dumnezeul

în capul copilului? Dar să înțeleagă odată și preoți și învățători, că credința nu se învață, nu se predă; ea este un sentiment. Ca să faci pe copil să simtă la fel cu tine, trebuie mai întâiu să te vadă simțind; ca să creadă trebuie să te vadă crezând. Și să nu-ți închipul, că tu un necredincios, ai să poți sădi credință cu vorba din scriptură. Aceste vorbe trebuie să fie însoțite de căldura de apostol, trebuie să crezi tu în ele și credința ta să ți-o simtă copilul în glasul tău. Aici a fost cheia puterii lui Isus și a apostolilor săi; numai prin acest metod vei avea și tu ceva apostolic în tine.

Să dispară odată nenorocita vorbă: „Fă ce zice popa, nu ce face el!” Sau fă ce zice Domnul învățat nu ce face el!

Salvați credința la sate și ați dat neamului putere nouă de viață, iar societății oameni cumiți. Dar pentru aceasta nu e de ajuns să ni se zică apostoli, trebuie să fiți, să credeți voi mai întâiu în Dumnezeu.

Despre valoarea sentimentului religios ca putere sufletească, vom vorbi într'un alt număr.

George Bota.

Directorul școlii normale de învățători.
Oradea-Mare.

Un adevărat învățător. *)

lată-mă într'un sat pe care nu-l văzusem de mult. Merg pe un drum mărginit în dreapta și-n stînga de păduri. Satul este așezat pe un vîrf, gălăgia copiilor cari se joacă mă conduce spre școală; învățătorul care-i supraveghează, mă recunoaște, înaintează și ne strîngem mâinile: „Are treizeci și cinci ani de serviciu, și pentru prima oară un inspector vine să-l vadă în timpul clasei”. Dar fraza e piétenoasă, vocea sună a tinereță.

Clasa este curată, primicioare, veselă, cu geamurile spălate, pereții văruiți, lemnăria bine întreținută. Pe pereți se văd desemnuri colorate așezate cu îngrijire și pricepere, Cît de mult se deosebește de clasa tristă, plină de praf, din altă comună! Primarul este mai bun gospodar, iubește mai mult școala, fie, dar praful este „municipal”. Și apoi, dintr'o comună într'alta s'a schimbat rasa?

Sunt mulțumit de ținuta și fața băețașilor și fetițelor. Să fie curățenia școlii care impune micuților și-i face și pe ei să se îngrijească de hainele și de corpul lor? Să fie exemplul învățătorului, a cărui figură de om bun și sigur pe el surăde de-asupra unui guler alb, a cărei ținută simplă este foarte îngrijită? Și un a și alta, căci copii sunt de o curățenie care te atrage: obrații spălați, părul pieptănat, hainele curate și'n bună stare.

Și iată acești copii vorbesc, răspund... Ei știu să vorbească, vreau să spun, că pot să facă o frază

*) Un capitol din studiul lui Edm. Blaguérnon intitulat: Mai multă viață în școală, pe care-l recomandăm cu insistență tuturor institutorilor noștri.

bine legată. Ei au curaj să vorbească, să-mi răspundă, fără timiditate prostească, aproape fără stîngăcie... chiar micuții din cursul preparativ spun înțelesul unei mici povestiri, pe care au citit-o ap. oape „expresiv”...

Urmează un exercițiu de desemn, o schiță, în care lucrează cu multă înlesnire. Acești copiii au obișnuința să vadă, să pipăie, să măsoare. O șlim, obișnuința era veche, și'n dosarul învățătorului, am găsit această notă de inspecție de acum două zeci de ani: „La sosirea mea fiecare copil are în fața lui o plantă ierboasă, o bucată de lemn tăiată dintr'o ramură groasă sau dintr'un trunchi tânăr, și o ramură mică cu frunze și flori: se face lecția de științe și copiii preveniți din ajun, au adus tot ce le putea fi de folos pentru a urmări lecția cu profit”.

Văd aștăzi, în ochii vioi, în vocile limpezi, în mișcările pline de viață, urmările acestei educațiuni concrete și sincere...

Învățătorul este în acest sat de treizeci de ani!... În clasa lui sînt copiii celor dintâi elevi: a treia generație este apropiată... Dar părinții sînt mereu școlarii lui: „Ar putea să iasă singuri din încurcătură; dar nu, pentru cel mai mic lucru, vin să-mi ceară sfat.” Nu te plînge scumpul meu învățător, este răsplata cea mai frumoasă ce-o poți avea. Mica ta școală micștă, unde formezi fiul după tată, după mamă, imi apare ca un domeniu de necumpărat... Tu, — este așa?-a făcut, la toți acești lucrători, ești din această școală, o conferință asupra pensiunii de retragere a lucrătorilor și sătenilor, în urma căreia mai mai toți s'au înscris? Fii mîndru, acest sat l'ai cucerit prin mintea și inima ta!

Această viață simplă, aceeași, consacrată, în acelaș loc, aceleași sarcini, modestă — și atât de mare! — o găsec foarte frumoasă. Și mă gândesc, că această viață, această operă, și această clasă, ce am inspectat și iubit, sunt cele mai bune mărturii de valoare a învățătorului. Acest învățător funcționează din Octombrie 1882. Inteligențele și sufletele au fost cultivate aici, de treizeci de ani, de un adevărat învățător sub regimul libertății. Constat rezultatele: claritate, vioiciune, curățenia corpului și siguranță în judecăți, respect pentru învățător, unire a sufletelor...

Lecție din Istoria Românilor: „Lupta lui Mihai Viteazul la Călugăreni.”

Mijloace intuitive: Harta României.

A.) Schița:

I. Pregătirea: a) Examinarea: Sulrea pe tron a lui Mihai Viteazul.

Alianța cu Sigismund și T. Aron.
Măcelărirea Turcilor și cuprinderea ceștilor.

b.) Anunțarea: Lupta cu Turcii la Călugăreni.

II. Predarea: a) Povestirea parte cu parte, scoțându-se la iveală unitățile:

1. Sosirea lui Sinan Pașa cu 120.000 Turci la Dunăre.

2. Neprimirea ajutoarelor dela Sigismund și din Moldova.

3. Lupta la Călugăreni (13 Aug. 1545.)
Curajul lui Mihai.

4. Cuprinderea Bucureștilor și Târgoviștei de Sinan.

5. Inecarea Turcilor în Dunăre.

b) Rezumat la întrebări și apoi liber.

c) Scoaterea în relief a vitejiei lui Mihai.
Comparație între Mihai și Mircea, Ștefan etc.

III. Aplicarea: a) Dezvoltarea sentimentului național în elevi, de a-și apăra țara.

b) Se dă de învățat acasă.

B. Dezvoltarea Planului.

I. Examinarea: Ce ați învățat oara trecută la Istorie? (Mihai Viteazul.) Povestește! În ce stare se afla țara, când s'a suit Mihai pe tron? Ce și-a pus el în gând? Cu cine s'a aliat? Cine era domn în Moldova? (T. Aron) Dar în Ardeal? (Sigismund Bathori) Cum a ridicat Mihai steagul independenței? (Măcelărind Turcii) Ce a făcut după acela? (A trecut Dunărea și-a intrat în Turcia.) Azi veți învăța cea mai însemnată luptă a Românilor cu Turcii!

Lupta dela Călugăreni. (se scrie pe tablă.)

II. Fiți atenți! Isbânzile lui Mihai contra Turcilor și Tătarilor atraseră urgia turcească asupra Țării

Românești. Sultanul porunci marelui vizir Sinan Pașa să vie cu o armată de 120.000 ca să prefacă țările române în pašalac. Mihai îi eși înainte la Dunăre, în dreptul Giurgiului și ținu piept Turcilor o lună de zile, împedându-i de a face pod. Tocmai atunci se schimbăse Domnul Moldovei, iar Sigismund era ocupat cu serbările căsătoriei astfel încât, în loc de ajutor, îl poști pe Mihai la nuntă. Neprimind nici un ajutor și pentru că aflase, că o parte din armata lui Sinan trecuse Dunărea mai sus pela Turnu Măgurele, Mihai se retrase spre București.

Rezumat: Ce s'a întâmplat după isbânzile lui Mihai contra Turcilor? Ce a poruncit Sultanul? Cine a venit cu armata? Ce gând aveau Turcii? Ce a făcut Mihai? Cât timp a ținut piept contra lui Sinan? Despre ce am vorbit acum? Se scoate și se scrie tema pe tablă: 1. Sosirea lui Sinan Pașa cu 120.000 Turci la Dunăre. Ce s'a întâmplat cu Domnul Moldovei? Ce făcea în timpul acesta Sigismund? Ce trebuiau el se facă? (să dea ajutor lui Mihai.) Despre ce am vorbit? 2. Neprimirea ajutoarelor dela Sigismund și din Moldova. Ascultați! Mihai se opri cu mica lui oștire, cam vre-o 16000 oameni la Călugăreni, unde își alese o poziție minunată. Aci drumul trece printre 2 dealuri apropiate la nordul cărora coge râul Neajlov pe o vale mlăștinoasă. Desfășurarea unei oștiri mari aici nu e cu puțință. Mihai ocupase șesul din nordul podului de peste Neajlov, ținând calea oștirii turcești, ce avea să treacă prin strâmtoare. Incăerarea avu loc în ziua de 13 August 1595 și fu nespuse de săgeroasă. De dimineața până noaptea târziu, Români luptară fără un pic de odihnă, secerând mulțimea Turcilor, cari se siliu să treacă înainte. După prânz, pericolul era foarte mare pentru Români. O parte din Turci isbutiră podul, să treacă respingând pe Români. Numai printro minune mai puteau fi scăpați Români de perire Mihai văzând aceasta, smulse o secure din mâna unui ostaș și se repezi ca un Arhanghel în ceata Turcilor, tăind în dreapta și'n sângea mai mulți Pași și ostași păgâni. Români urmăriră pilda Voevodului Ier, se repezi ca lei la capul podului și inspăimântă cu totul pe Turci, cari întorc spatele și se se împing unii pe alții, svârlindu se de pe pod. Chiar Sinan Pașa cade în mocirlă, unde și rupe și ultimii 2 dinți ce mai avea și unde era gata să plară. Turcii pierd chiar și steagul cel verde al Profetului și fug mâncând pamânt, îngroziți de Mihai.

(Rezumat la întrebări și scoaterea în evidență a unității)

3. Lupta la Călugăreni (13 Aug. 1595.) Curajul lui Mihai.

Ascultați mai departe! După biruință Mihai ținu sfat cu căpitanii săi și văzând că au oaste prea mică, hotărîră să se retragă spre munți din Moldova. Turcii văzând că nu mai sunt alungați de Români se opresc și vin la București, unde pun un pașă ca săpânitor și ocupară și orașul Târgoviște, pe care îl întăriră cu șanțuri adânci și cu armată puternică.

Rezumat la întrebări și scoaterea în evidență a unității.

4. *Cuprinderea Bucureștilor și Târgoviștei de Sinan.* Ascultați! În Octombrie, Mihai primind ajutor dela Sigismund, încunjură cetatea Târgoviște, dându-i foc și făcând mare măcel în Turci. Sinan aflând aceasta fugi deadreptul la Giurgiu ca să treacă Dunărea. Când să treacă Dunărea, îl ajunse în urmă Mihai. Turcii volau să treacă în țara lor. — Sumele de robi și animale așteptau rândul la trece pe mal. Creștinii se deteră la o mare vărsare de sânge. Dunărea se umplu de leșuri; podul fu sfărâmat, încât se încară toți de pe el, corăbiiile se afundară, iar orașul și cetatea din fața Giurgiului fură aprinse. Sinan de abia scăpă fugind. Turcii n'au mai îndrăznit să se lupte contra lui Mihai! Rezumat la întrebări și evidențierea unității.

5. *Inenecarea Turcilor în Dunăre de Mihai:*

b) Rezumat. Ce poruncește Sultanul lui Sinan? Unde l'a întâmpinat Mihai? Cără oaste avea Sinan? Dar Mihai? Ce făcea Sigismund în timpul acesta? Ce a făcut Mihai? Cum s'a dat lupta la Călugăreni? Ce a făcut Mihai văzând pericolul? Ce s'a întâmplat cu Turcii? Ce-a hotărât Mihai seara? Ce-au făcut Turcii? Când a primit Mihai ajutor? Unde a bătut iar pe Turci? Ce-a făcut Sinan? Ce a făcut Mihai la Dunăre? Ce s'a întâmplat cu armata Turcă? Să povestească dela început N! (Reproducere liberă.)

c) Ce am învățat la istorie? (Lupta dela . . . Ce faptă însemnată a făcut Mihai acolo? De ce i s'a zis lui Viteazul? Ce alți domni tot așa de mari cunoașteți? (Ștefan cel Mare, Mircea, Viad Tepeș.)

III. a) De ce se luptă așa de vitejește Mihai? (Pentru că și lubea mult țara.) Ce trebuie să facă orice Român, când țara e în pericol? Ce trebuie să faceți și voi, când veți fi mai mari? De ce? (Să ne apărăm țara.) Spune și tu N. N! Se scrie. Să ne apărăm țara!

b) Ce a-ți învățat azi la istorie s'o spuneți și acasă părinților. Să învățați lecția aceasta bine și din carte.

Bănățanul.

Din psihologia copilului.

— ● conferență —

de El. Filipidescu prof. de pedagogie.

I.

În primul rând e nevoie să cunoaștem care este baza psihologică a vieții copilului. Ea singură este în stare să ne indice calea și mijloacele necesare pentru a munci în școală cu rezultat.

Copilul se manifestă ca un individ, care are o viață tot așa de interesantă ca și a unui mare învățat.

În sufletul copilului sunt sentimente, cari nu există în sufletul altor oameni, fără însă ca aceste sentimente să se fi putut desvolta.

Copilul e un individ necomplet dezvoltat la naștere, și este nevoie de a se desvolta în timpul copilăriei. Viața lui care este atât de importantă pentru educator, e tot așa de importantă și pentru el.

În cursul vieții, copilul își formează sufletul dezvoltându-și toate puterile lui; își adună cunoștințe și își creiază o individualitate a sa.

Tot ce urmărește individualitatea copilului, este în acest timp de pregătire, cel mai important din viața lui. Un copil să nu se lase nici odată să se ocupe, decât de ceea ce îi este lui folositor, căci altfel nu se poate duce la dezvoltare înclinările lui bune.

Un copil are în viața sa, de mic, multe trebuințe. Un mijloc de dezvoltare natural sunt instinctele lui.

Sunt diferite feluri de instincte: *instincte de joc, de imitație, de activitate, de curiozitate, de cercetare prin simțuri, de manifestarea unei plăceri, de somn, de hrană*, etc. Cele mai importante în viața copilului sunt acele de joc, de imitație, de cercetare, de activitate. Un copil care nu ar avea aceste instincte, nu ar putea să se desvolte. Un copil e în același timp și un om în miniatură, prin faptul, că are trebuințele omului mare, dar e un om care are în miniatură și trebuințele, pe cari nu le are omul mare.

O cunoaștere mai aprofundată a sufletului copilului și subordonarea tuturor procedurilor de educație intereselor lui naturale, iată strigătul de alarmă a lui *Rousseau* de aproape două veacuri, dar care n'a isbutit nici până azi să transforme în deprinderi aceste principii fundamentale în educație.

Vechea pedagogie represivă, disciplinară și rigidă, considera copilăria ca un accident, o urmare secundară a dezvoltării, de ale cărei manifestări e departe de a ține seamă în educație. Nimene nu se gândia să le stimuleze și să le folosească. Dar cercetările psihologiei contemporane — cari au pus în lumină importanța copilăriei, arătând-o ca o etapă, o formă a dezvoltării, a cărei manifestări trebuiesc sprijinite, — nu au înlăturat însă din școale asuprirea înclinărilor naturale, autoritarismul, intimidarea și plictiseala.

Să nu se exerseze la copil nici un fel de activitate, până când el nu simte trebuința naturală, un interes. Un interes se naște atunci, când un copil se învață să lucreze ceea ce nu e datorit decât nevoii de satisfacere a unei trebuințe. Așa de ex.: Un copil este în clasă și ascultă la cântecul auzit. Această activitate îl interesează, pentru că răspunde unei nevoi de a cânta. Tot așa un copil se joacă de a alergatul; aceasta e de asemenea o activitate interesantă, pentru că el simte nevoia să se joace.

Acest fel de a educa, care respectă legile naturale ale copilului este și folositor și atrăgător.

Când obiectul de studiu interesează pe copil, activitatea pe care o desfășoară pentru a-și asimila cunoștințele, va lua formă de joc.

Copilul prăpădit de oboseală, nu renunță la jocul lui sau la povestirea bunicii, care pentru el are valoare de joc, pentru că îl transpune într-o lume a lui, lumea închipuirii. Și orice activitate care va interesa pe copil, fie ea oricât de dificilă, va reclama o efortare cu atât mai mare, cu cât va deștepta mai mult interes, adică cu cât va lua formă de joc. Jocul deci, educație atractivă, nu exclude efortarea, dar nici școala cealaltă nu o exclude.

Un elev se așează la masă și scrie. În același timp un altul îl cheamă la joc. Copilul nu renunță la lucrarea lui, dar nu se simte prea bine la scris. El continuă, în timp ce sufletul lui îi tot în altă parte. Așa se petrece și în alte împrejurări. Copilul învață de sigur, dar învață nu atât din interes pentru cece învață, cât din nevoia ce o simte să fie ocupat.

Activitatea care deșteaptă la copii cele mai puternice sentimente e jocul. Satisfăcându-l, atenția spontană a copilului se îndreaptă dela sine, iar reflexiile animalice devin aliate ale spiritului. Școala, care nesocotește interesele naturale ale copilului, face și ea apel la efortare, dar interesele cari îi dau naștere nu sunt deșteptate dinăuntru, ci aduse din afară. Când educatorul pentru a face pe copil să săvârșească o lucrare grea, recurge la stimulente exterioare, ca frica de pedeapsă, recompensa, etc. el n'a făcut apel la nici un proces mental propriu la săvârșirea acestei lucrări.

Copilul e o ființă care nu are nici o trebuință mai însemnată decât jocul. Deci singura activitate, care îi folosește. În joc el caută să satisfacă atâtea nevoi pe cari nu le-ar putea satisface altfel! Jocul e acela care disciplinează, care desvoaltă atenție, care educă voința prin efortarea ce o cere dela copil. Un copil vede în joc, mai mult decât și-ar putea cineva închipui. El are pentru joc, o idee cu mult mai înaltă, decât o are un om despre muncă.

Ce face copilul când se joacă, decât să-și adune o sumă de idei și să le satisfacă pe o cale oarecare!

Se joacă de-a baba-oarba, ca să aibă pe cine să caute, se joacă de-a soldații ca să aibă pe cine să bată, se joacă de-a alergatul ca să aibă pe cine prinde și așa mai departe.

El nu are alt scop în joc, decât să-și facă o datorie și această datorie o îndeplinește cu toată rigoarea. Poate un om bine format nu pune atâta suflet în săvârșirea unei munci serioase, cât îl pune copilul în săvârșirea unui joc!

Un pedagog spune: „*La copil jocul este lucru, este bine, este adevăr, este idealul vieții. Este singura atmosferă în care ființa sa sufletească poate să respire și deci să acționeze.*”

Dar când tradiția încăpățanată ar veni să ne replice, că școala e făcută pentru lucru, nu pentru joc, și că lucrul și jocul sunt două activități deosebite, răspunsul ar fi că școala trebuie să învețe mai întâi să lucreze și pentru aceasta să desvolte funcțiunile

copilului, să-l frică să câștige anumite deprinderi; ori acestea numai prin joc se capătă.

Ce face școala? Ea ia pe copil dela joc fără scop și îl trece la muncă forțată, a lucra fără nici un motiv.

Tot ce e fără motiv de acțiune, nu e muncă de om, ci de nebun. O mare parte din studiile ce se predau în școală nu rămân decât un material inutil, bagaj care încarcă memoria copilului. Ori de câte ori spiritul copilului nu e prins cu totul într-o activitate, adică interesul când lipsește și când educatorii fac apel numai la voința copilului, atunci mintea lui rătăcește în altă parte — atenția e disociată — el își face datoria, ca un automat, pe când imaginația lui rătăcește.

Acesta e vagabondajul mental, rezultat al luptei dintre cele două tendințe de acțiune: una stimulată de obiectul din afară, alta prinsă de interesele interioare ale ființei.

O pedagogie a supunerii e această pedagogie a școlii vechi, căci ea pune centrul de greutate în carte, în obiect numai, în școlar nu. De altă parte avem o pedagogie care nu ține seamă de nimic, decât de mobilele interioare ale ființei copilului, care face ca el să nu aibă alt motiv de activitate, decât aceste interese de care este animat.

Ei bine, această pedagogie vrea să fie înfăptuită căci ea e singura, care e în adevăr de folos individului și societății.

Nu tot copilul are o viață de școală, dar fiecare copil are o viață. Mă refer acum la copii a căror viață e încredințată școlii, căci de aceia ne interesăm noi acum. În școală nu se ține seamă de faptul, că copilul e un individ cu trebuințe deosebite.

În acest mod mă voi referi la program și voi arăta ce anomalie există în aceste programe și în aceste metode uniforme, cari caută a se aplica unui suflet, care are o anumită înclinare și nu poate să se supună, ca o materie fără formă, la un anumit dresaj.

El. Filipidescu.

PARTEA OFICIALĂ.

I.

Nr. 567—922.

Tuturor învățătorilor și eforilor școlilor primare de stat și confesionale din județul Bihor.

În urma ordinului Nr. 33010—921 VI al Directoratului Instrucțiunii din Cluj Vă rugăm a lua dispozițiile ce veți crede de cuviință la înființarea unei activități în scopul ajutorării orfanilor, cari cercetează școala, cu cărți, rechizite și alte utenziile necesare de învățământ.

În acest scop veți desvolta o activitate însemnată asupra societății, care cred că nu se va sustrage

dela această datorie în favorul orfanilor, și fiecare membru al societății își va face chestiune de ambiție contribuind cu obolul său în acest scop.

La finea anului școlar Vă veți adresa părinților ca aceștia să cedeze manualele băeților lor în proprietatea bibliotecii școlare, care apoi în noul an școlar s'ar putea pune la dispoziția orfanilor pentru utilizare.

Oradea-Mare, la 11 Martie 1922.

Revizoratul școlar.

ii.

Circulară.

pentru învățătorii ajutori din județul Bihor, cursiști la școala normală din Deva.

În conformitate cu ordinul Secretariatului General Nr. 21.413—1921, prin care s'a pus în vedere elevilor cursurilor de vară pentru învățători ținerea de examen de absolvență în vara anului 1922 și amăsurat ordinului Nr. 41.589—1921 VI, al Directoratului General din Cluj dispunem următoarele:

1. În vederea unei pregătiri mai temeinice a cursiștilor și pentru a le face posibilă complectarea și terminarea studiilor făcute la cele trei cursuri anterioare, se va deschide la 1 Iulie 1922, al IV-lea curs pentru învățători, la școala normală din Deva.

Acest curs va ține 6 săptămâni, în care timp se vor trata nu numai materiile principale încă neterminate, dar se vor preda, într'un număr mai mare de ore, dexteritățile: *economia casnică, desen, lucru manual, lucru de mână femeiesc, gimnastică, muzică și noțiuni de administrație școlară etc.* și se va face și o repetiție a materiilor făcute în toate trei cursurile de vară.

După încheierea cursului, cursiștii se vor supune unui examen de fine de curs, care va cuprinde toate materiile și întreg materialul parcurs în cele patru veri.

Acest examen va asigura, celor ce le-au trecut, stabilitatea în învățământ și titlul de învățători-ajutori, precum și 90 procente din toate retribuțiunile unui învățător titular.

Toți cei reușiți la acest examen au dreptul să se prezinte la examenul de capacitate pentru învățători, care examen nu va diferi nici în ce privește studiile, nici în ce privește cantitatea materiilor, de examenul de capacitate al candidaților normalști pregătiți în mod regulat. După trecerea și a acestui examen, cei reușiți se vor bucura de toate drepturile învățătorilor titulari.

Până când la examenul de fine de curs sunt obligați a se prezenta toți cursiștii, la cel de capacitate se vor supune numai cei ce voesc, ori aceia, cari posed întregă materia cerută pentru un examen de capacitate.

Înainte de a se prezenta la examenul de fine de curs, cursiștii sunt dator să semne angajamentul cerut prin ordinul minist. Nr. 19.612—1921.

Examenul de capacitate se va da înaintea unei comisiuni examinătoare de stat în școala normală din Deva la un termen ce se va publica mai târziu.

Oradea-Mare, la 17 Martie 1922.

Revizoratul școlar.

III.

Nr. 660—1922. Prez.

Circulară.

Lui Avram Iancu, eroul căruia în trecut nu i-s'a suferit nici numele pe aceste plaiuri, i-se ridică o statuie în Cluj. Pentru augmentarea fondului comisiunea statuei a tipărit o broșură „Avram Iancu de Al. Ciura. Cum lumea dela noi nu cunoaște biografia eroului național e bine ca această broșură să fie răspândită în cercuri cât mai largi, ca astfel să ridicăm în inimile tuturor românilor câte o statuă a acestui erou.

Vinderea broșurei va servi atât la cunoașterea vieții și faptelor naționale ale eroului Iancu, cât și la augmentarea fondului pentru ridicarea statuei. Direcțiunile școlare sunt poftite să desfacă deci în vacanțele Paștelor un număr mai mare de exemplare.

Broșura se află la orice librărie.

Sumele incasate se vor trimite îndată după vacanțele Paștelor Domnului Consilier dr Dandea la primăria orașului Cluj.

Revizor școlar: Gh. Tulbure.

IV.

Nr. 659—1922.

Circular.

către întreg corpul didactic al școlilor primare din județul Bihor.

Vi-se aduce la cunoștință, că Ministerul Comunicațiilor a stabilit tipul de carnet pentru copii funcționarilor și ca urmare se vor emite asemenea carnete (cartoane) zise, drept carnet de identitate, cu începere dela 1 Ianuarie a. c.

Carnetele se vor emite numai pentru copii dela 10 ani în sus. Ele dau dreptul la 12 călătorii, dus și întors, la clasa la care are drept părintele cu reducerea 50 procente și sunt anuale.

Pentru obținerea lor, cererile vor fi adresate Ministerului, prin direcțiunile instituțiilor, unde funcționează părinții.

Ele vor fi însoțite pentru fiecare copil, de câte o fotografie actuală cu fondul alb, format 6—8 c. m. semnate de titular, de suma de un leu în număr pentru fiecare și de o dovadă ca copilul este legitim și minor.

În cerere se va arăta numărul de identitate al părintelui și clasa, precum numele și data nașterii copilului.

Dispozițiunile privitoare la modul de folosire a acestor carnete sunt aceleași ca și pentru cele ale funcționarilor.

În caz de pierderea carnetului posesorul este dator a înainta Ministerului ca să ia dispozițiuni de anulare, fără a emite altul pentru acel an.

Fotografiile astfel instruite se vor înainta aici cel mult până la 30 April n. a. c.

Oradea-Mare, la 18 Martie 1922.

Revizoratul școlar.

O scrisoare la Redacție.

Dela un harnic învățător din județ primim scrisoarea de mai jos. Deși suntem contra oricărei chestiuni, care ar provoca polemici de natură personală, luând în considerare, că această scrisoare se referă la o importantă chestiune școlară și în special la revista noastră, o publicăm fără comentariu.

Domnule Redactor! Am așteptat apariția numărului 2-al revistei noastre, ca să mi pot face o licoană clară asupra opiniei învățătorimei. Pot să Vă spun din capul locului, că în cercul învățătorilor, conștii de rolul important ce-l au, apariția acestei reviste a făcut o impresie din cele mai bune. Corpul didactic din județul Bihor se simte măgullt că și are organul propriu de specialitate, își are tribuna liberă, unde muncitorii culturii românești își pot spune părerile, pot prezenta experiențele și își pot tălmăci păsurile. Revista aceasta trebuie să servească ca un bun îndrumător al învățătorilor din acest județ de frontieră, unde școala va trebui să ridice acel zid puternic, care să fie obatscol de neînvinc, pentru dușmanii țării, ori cari ar fi ei!

Cu atât mai rea impresie a făcut vestea penibilă, că din vastul corp didactic al acestui județ, s'a găsit un învățător, care a retrimis revista fără nici o observare, atacând chiar redacția în ziarul „Infrățirea” din Cluj, sub cuvânt, că este impusă învățătorilor din județ. Regretăm mult, că acest ziar, de sigur sedus de corespondenți mallțioși și lipsiți de simțul răspunderii, s'a făcut în mai multe rânduri canalul, prin care aceștia și au strecurat spuma veninoasă la adresă conducătorilor acestui Revizorat. Regretăm, că, un ziar cu pretenții de seriozitate, scris de gazetari dela București, în loc să încurajeze străduințele culturale ale dascălimii din Ardeal dă loc unor astfel de atacuri pe care nu le justifică, decât micimea de suflet a celor, ce prin instinct sunt în opoziție cu orice muncă cinstită pentru propășirea culturală a poporului nostru.

Impresia a fost cu atât mai penibilă, cu cât acel învățător, se numește pe sine „prezidentul asociației județene” a învățătorilor. Pus în fruntea organizației învățătorilor din județ, iață prin ce gesturi își dă seamă de datorile sale și de nevoile învățătorimei!

În articolul din „Infrățirea” spune, că dsa n'are cunoștință de existența unui cerc al corpului didactic din județ, al cărui organ ar fi „Școala Nouă”.

Da, „dle prezidenți”, n'al cunoștință de existența unui cerc al corpului didactic, precum n'ai cunoștință, că organizația de sub prezidenția Diale azi este cea mai desorganizată din în'reaga țară. Asta ni-o spune biroul central din Cluj și i credem, pentru că vedem cu ochii.

În ce privește „Școala Nouă” da, ea este impusă „dle prezident”, este impusă de o necesitate imperioasă, care ne cheamă pe toți la muncă pentru consolidarea acestei tagme răs'eșite, și pentru refacerea cultura'ă a poporului român, în serviciul cărui suntem.

Dle Redactor! Lucrați înainte, pentru că o tabără de 700 de dascăli stă la spatele Dvoastre, în care totdeauna veți găsi sentimentele de sprljin în munca Dvoastre de a ne ridica în fața lumii, care până mai ieri ne desconsidera.

„Școala Nouă” va fi un puternic document, că dascălul Bihorului știu și pot presta mult, dacă are cine-l conduce. Avem sperența, că prin munca începută forțele noastre vor fi apreciate și mai mult!

Cu Dumnezeu înainte!

Un dascăl de pe valea Crișului.

INFORMAȚIUNI

Cu ocaziunea reformelor învățământului de toate gradele, comisiunile însărcinate cu aceasta, au observat că la Ministerul Instrucțiunii nu există o bibliotecă, care să cuprindă toate scrierile ce privesc legislația școlară, programele de studii etc. mai ales pe cele streine. În acest scop, Ministerul a luat măsuri ca o astfel de bibliotecă să se înființeze cât mai curând și a hotărât ca să fie atașată pe lângă direcțiunea învățământului secundar și superior. Cu acest prilej Ministerul face apel către toți profesorii și institutorii de toate gradele din țară, pe care îi roagă să binevoiască a trimite pe adresa „Biblioteca de informațiuni și legislație școlară” în localul Ministerului un exemplar din orice publicație, conferință sau raport în românește ori în o limbă străină, cu privire la chestiunile școlare discutate la noi ori în străinătate. Cu această ocaziune, Ministerul aduce mulțumiri tuturor dascălilor cari vor binevoi a contribui la înjgheizarea acestei biblioteci. Sfătuim pe învățătorii noștri să țină cont de apelul acesta.

Aviz. Subsemnetul doresc să edau o Carte de lucru manual. Aceasta o pot face numai dacă-mi sunt asigurate spesele de editare.

Rog deci pe toți dnii colegi, cari doresc să procure această lucrare, să bine voiască a mă încunoștința, ca să știu câte exemplare să tipărească.

Cartea va cuprinde 240 figuri lucrate în mai multe colori, prețul va fi 28 lei plus porto. *Petru Zoșiu* inv. dir. Arad, str. Lae Barna No 12.

Conferințe didactice. Dșoara *El. Filipidescu*, zeloasa profesoară de pedagogie dela școala normală de fete din localitate, în urma unui acord cu revizoratul nostru, a început să țină o serie de prelegeri didactice pentru învățători. În localul școlii primare de stat din str. Alexandri, dșoara Filipidescu a ținut până în prezent două conferințe, pe cât de interesante ca subiect pe atât de instructive și frumoase ca formă de predare.

A asistat întreg corpul didactic primar din oraș, în frunte cu dl Revizor școlar și domniile subrevizori.

Conferința a doua „*Din psihologia copilului*” a cărei publicare o începem în numărul acesta al revistei noastre, va forma obiect de discuție la viitoarea conferință. Ne face plăcere să anunțăm deci pe dș. Filipidescu între colaboratorii reguțați ai „*Scolii Noue*”.

Învățătorii din Banat și statificarea. Corpul didactic din Ardeal a primit știrea statificării — cum am spus — cu o însuflețire generală. Învățătorimea din Banat deasemenea. Astfel învățătorii din secția Făget întruniți zilele trecute în adunare generală extraordinară au votat o moțiune, în care cu elan de însuflețire iau act de statificarea învățătorilor confesionali și comunali și votează mulțumită guvernului.

De aceleași sentimente este animat și corpul didactic din Bihor.

Statificați. Toți învățătorii confesionali gr. or. și gr. cath. din județ au fost luați în „statele de plată” pe Martie cu salariu asimilat și complet dela stat. Diferența de salariu începând din 1 Noembrie se va achita pe state separate.

CĂRȚI ȘI REVISTE.

Excursiunea învățătorilor ardeleni în vechiul regat, 1921, note și impresii de A. Pora.

O broșură de 34 de pagini, în care ni se povestește drumul unui grup de dascăli din Ardeal, cari au pornit să vadă patria mamă.

SFATURI ȘI INDEMNURI.

Dlul N. B. Învățător. Ne întrebăm, că acum, după sosirea ordinului de statificare, de cine ai să ascuți propriu zis: de Ven. Consistor sau de Revizoratul școlar?

Ai dreptate. Învățătorii confesionali au ajuns pentru moment într-o situație neclară, într-o dilemă. Dar numai pentru moment. Așteptați deci în liniște până când veți primi decretul de numire (ca învățător de stat) și salariul complet pe luna aceasta. Cu aceasta se va regula și chestiunea dependenței sau a subordonării, despre ceace revizoratul vă va încunoștința la timpul său, în conformitate cu ordinele ce va primi dela minister.

Girant respons: **P. Coroiu.**

Cărți bune pentru bibliotecile școlilor primare¹⁾

Literatură

Cuore	Bibl. Alcalay
Robinson Crusoe	Ed. Sfetea
Genoveva de Brabant	„ Casei Școlilor
Pățaniile lui Tândărică de Colodi	„ Sfetea
Mărgăritare de Andersen	„ Socec

Călătorii

Spre Pol de Nansen	Bibl. Minerva
Amundsen și cucerirea polului Sud	„ Casei Școlilor
Capitanul Scott la Polul Sud	„ Steaua
Guliver în țara piticilor	„ pentru toți
Guliver în țara uriașilor	„ pentru toți

Teatru

Teatru școlar pentru fete de Eufra, Adam	Bibl. Socec
Teatru pentru copii de I. Luncan și G. Mugur	„ „
Teatru școlar de Ana Tănăsescu	„ „
Crăciunul de Rădulescu-Niger	„ Casei Școlilor
Lumea nouă de I. Nicolau	„ „

Istorie

Istoria populară a Românilor (3 numere)	Bibl. populară Minerva
Ștefan cel mare	„ „
Istoria lui Mihai Viteazul	„ „
Revoluția lui Horia	„ „
Răpirea Bucovinei	„ „

Știință

Cât și cum se muncește în America	Bibl. Casei Școlilor
Bernard Palissy	„ „
Istoria lui George Stephenson	„ „
România de ieri de I. Simionescu	„ „
Țara Românească de I. Simionescu	„ „

Cuprinsul.

Dumnezeu în școală — — —	Gh. Bota.
Un adevărat învățător — — —	Edm. Blaguernon
Lección practică din istoria Românilor	Bănățeanul.
Din psihologia copilului (confer.)	El. Filipidescu.
Partea oficială — — —	***
O scrisoare la redacție.	***
Informațiuni.	***
Sfaturi și Indemnuri.	***
Cărți bune pentru biblioteca școlară.	***

¹⁾ Cei ce vor să-și formeze bibliotecă după listele de cărți întocmite de noi, pot să comande cărțile din listă, atât cât le trebuie ori atât cât pot să cumpere la librării editoare în Oradă, Cluj sau București. Cărțile comandate vor fi trimise ramburs adică vor fi plătite când vor sosi acolo în satul fiecărui. Când se fac astfel de comenzi să se întrebe și oamenii din sat cari ar voi să cumpere vre-o carte și atunci comanda să se facă pentru toți deodată. Vom da și alte liste.

Tipografia „Biharia” S. A. Oradea-Mare.